

Mendelova
zemědělská
a lesnická
univerzita
v Brně

17.5. 2016, Šardice
Připravil:
Dr. Ing. Petr Marada

Zkušenosti úspěšného realizátora projektů v
zemědělství zaměřené na zakládání krajinných
prvků, agroenvironmentálních opatření a
zalesňování zemědělské půdy
Seminář
„Program rozvoje venkova 2014 – 2020 pro
myslivce a lesníky“

EVROPSKÁ UNIE
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
Evropa investuje do venkovských oblastí
Program rozvoje venkova

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Přehled úspěšně realizovaných projektů
strana 2

- Ekoagropodnikání zaměřené na rozvoj mimoprodukčních funkcí agrární krajiny**
Poskytovatel: Ministerstvo zemědělství, Program rozvoje venkova
Registrační číslo projektu: 07/001/13200/562/000
- Agroenvironmentální opatření - biopásy, zatravňování orné půdy, hospodaření v extenzivních sadech**
Poskytovatel: Ministerstvo zemědělství, Program rozvoje venkova
Číslo projektu: 11/F2/550/000987
- Odborné vzdělávání o ekoagropodnikání zaměřené na zachování a údržbu krajiny**
Poskytovatel: Ministerstvo zemědělství ČR, Program rozvoje venkova
Registrační číslo projektu: 09/007/1310b/564/003645/1
- Zalesňování zemědělské půdy v k.ú. Šardice a Násedlovice**
Poskytovatel: Ministerstvo zemědělství, Program rozvoje venkova
Číslo projektu: 09/F04/550/000194

Program.....
strana 4

- Zakládání Kde?.....Jak?
- Následná péče a údržba Za co?... další....

Mokřad Dlouhé Čtvrť v k.ú. Šardice - lokalita před a po realizaci

Mokřad Staré Grunty v k.ú. Nenkovice - lokalita před a po realizaci

Hovorany: mokřady v RBC 12 - lokalita před a po realizaci

Kde....
strana 5

„zbyly tedy proti dřívějšímu stavu nyní jen jakoby kosti onemocnělého těla, poněvadž všechna tučná a měkká hlína vůkol odplavala a zbylo toliko hubené tělo země“

Kde.....
strana 6

V katastru s větrnou erozí....

strana 7

V katastru s vodní erozí....

strana 8

V České republice je vodní erozí potenciálně ohroženo více než 50 % zemědělské půdy.

V současné době je maximální ztráta půdy v ČR vyčíslena na přibližně 21 mil. tun ornice za rok, což lze vyjádřit jako ekonomickou ztrátu minimálně 4,3 mld. Kč.

V katastru se sněhovou erozí....

strana 9

Problém vody....

strana 11

...krajina není schopna kompenzovat extrémní výkyvy počasí.....

Problém vody....

strana 12

...krajina není schopna kompenzovat extrémní výkyvy počasí.....

Problém vody....

strana 13

...krajina není schopna kompenzovat extrémní výkyvy počasí.....

Přírodní kalamity, povodně....

strana 14

Co mě k tomu vedlo....

strana 15

- Eroze a ztráta úrodnosti půdy
- Kontaminace vody, půdy, ovzduší
- Neprostupná krajina
- Ztráta biodiverzity, úbytek druhů živočichů a rostlin
- Přemnožení spárkaté zvěře (prase divoké, smec obecný....)
- Odosobňování venkova
- Škody působené zvěří a na zvěři
- Přírodní kalamity, povodně.....**nedostatek vody v krajině... .. sucho!!!!**
- **Péče o vlastní majetek....potřeba zelené infrastruktury!!!!**

Co mě pomohlo....

strana 16

Priority minulé i současné zemědělské politiky

- Biologická rozmanitost (zvýšení druhové pestrosti rostlin a živočichů)
- Zachování a rozvoj zemědělských a lesních ekosystémů s vysokou přírodní hodnotou
- **Zemědělská krajina jako životní prostor pro člověka, zvěř i rostliny...**
- Adaptace krajiny na klimatickou změnu

Podmínky zakládání mokřadů a tůň

strana 17

- Místo pro mokřad
- Velikost a tvar mokřadu
- Členitost břehů a dna, hloubka vody,
- Sklony břehů a dna, opevnování tůň,
- Litorální a epilitorální pásmo,
- Doprovodná vegetace a oslunění tůň,
- Uložení zeminy z výkopu tůň, technické objekty,
- Termín realizace.

AGENTURA OCHRANY PŘÍRODY
A KRAJINY ČESKÉ REPUBLIKY

ČVUT v Praze

KHMKI

STANDARBY PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU		
VODA V KRAJINĚ	VYTVÁŘENÍ A OBNOVA TŮNÍ	
ŘADA B	SPPK B02 001: 2014	

Creation and restoration of pools
Die Bildung und Erneuerung der Tümpel

Tento standard obsahuje zásady pro optimální navrhování, budování a obnovu tůň. Do standardu nejsou zahrnuty tůň vznikající většinou přirozeným způsobem bez antropogenního zásahu.

Citované zdroje:
 ČSN 75 1400. *Hydrologická údaje povrchových vod*. Praha: Český normalizační institut, leden 2014
 ČSN 75 2101. *Ekologizace úprav vodních toků*. Praha: Český normalizační institut, duben 2009
 ČSN 75 2410. *Malé vodní nádrže*. Praha: Český normalizační institut, duben 2011
 Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů
 Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
 Zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů
 Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů
 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů
 Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů

Jak jsme to dělali....vhodná místa

strana 19

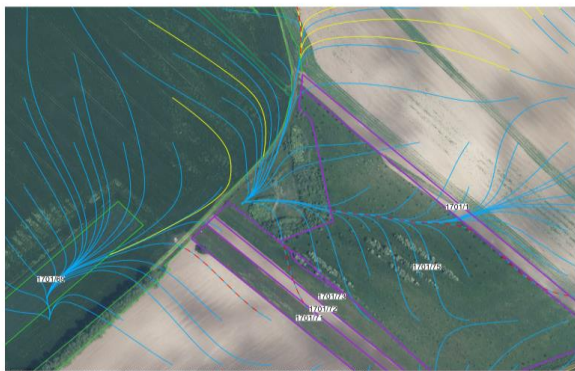

Vhodné místo pro mokřad - údolnice

Odtokové linie...dráhy soustř. odtoku LPIS

strana 21

Jak jsme to dělali....

Pozemkové úpravy jako předpoklad realizace mokřadů.....

Zákonem stanovený proces díky kterému

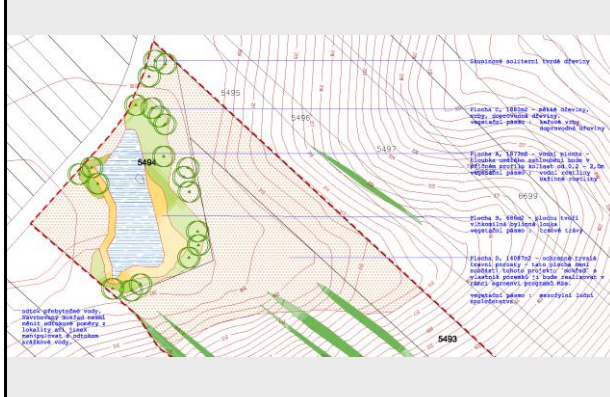
- zajistíme upřesnění vlastnictví pozemků co do výměry i polohy
- zajistíme **zpřístupnění pozemků**
- máme **možnost scelit pozemky** a zajistit jejich **bezplatné vytyčení**
- **zajistíme nové uspořádání pozemků**
- **zajistíme možnou realizaci mokřadů – ostatní plocha – vodní plocha**
- ukončení a změny nájemních smluv.....

Cíle pozemkových úprav

Projektová dokumentace - Mokřad Šardice

strana 24

Vytýčení, vyznačení, zemní práce

Ozelenění, zatravnění...

Mokřad Šardice 3 roky po založení

strana 27

Eutrofyzace

strana 29

Mokřad Šardice podzim 2015

strana 30

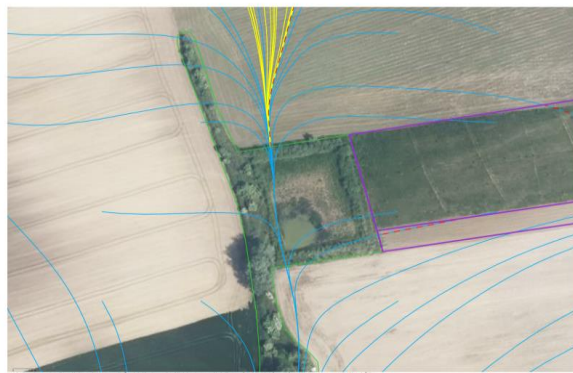
Nenkovice - vytýčení, vyznačení

strana 31

Odtokové linie...LPIS

strana 32

Mokřad Nenkovice – zemní práce

strana 33

Meliorace

strana 34

Mokřad Nenkovice – ozelenění, zatravnění

strana 35

Mokřad Nenkovice – zatravnění...

strana 36

Mokřad Nenkovice

strana 37

Mokřad Nenkovice

strana 38

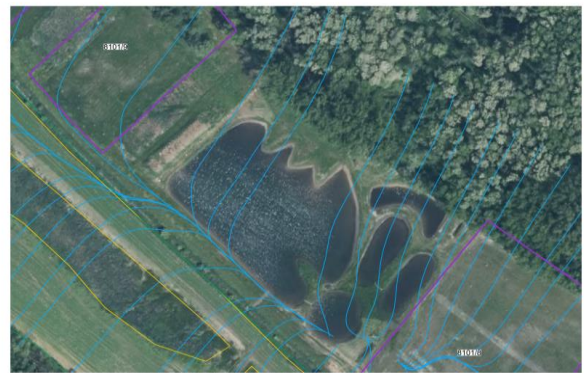
Mokřad Hovorany

strana 39

Odtokové linie....LPIS

strana 40

Mokřad Hovorany – projektová dokumentace

strana 41

Mokřad Hovorany – zemní práce

strana 42

Mokřad Hovorany po založení

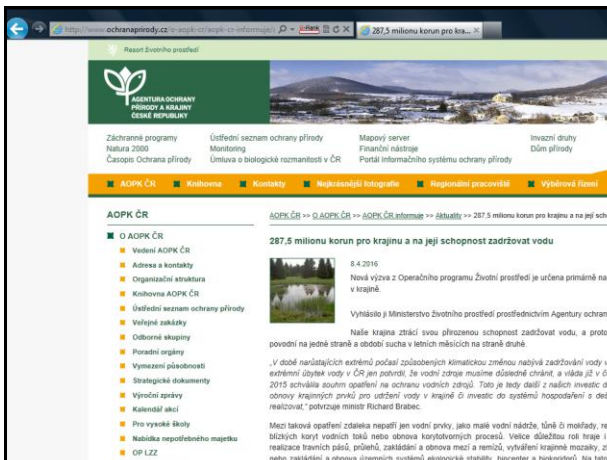
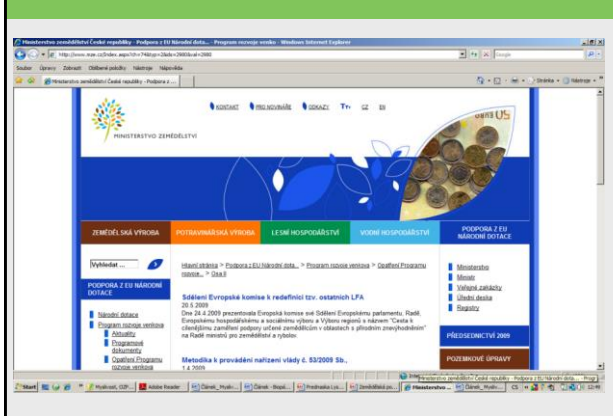

Mokřad Hovorany po 1. rok po založení

strana 44

Za co.....

Údržba mokřadů a tůní

strana 47

- Vytvoření, obnova nebo sekání travobylinného pásu podél břehové linie jako ochrana před zanášením splaveninami,
- Odstraňování náletu křovin a citlivém vytrhávání zárustu vodního prostoru tůně.
- Péče o výsadby (vytloukání, vystruhování parohaté zvěře, ochrana před bobrem)
- Případná likvidaci nežádoucích rybí obsádky
- Odstraňování sedimentu
- Zajištění režimu užívání občany

Odstraňování náletu

strana 48

Zadržujeme vodu..... strana 49

Funkce zasakovací...

Mokřad Nenkovice

Mokroňovsko..... strana 51

Ekosystémové služby - ochrana půdy... strana 52

Zvyšujeme půdní úrodnost...

Ekosystémové služby - snižujeme erozní ohroženost.... strana 53

Zlepšujeme mikroklima strana 54

„Rekultivace“ obtížně obhospodařovatelných půd

strana 55

Poskytování vhodného prostředí opylovačům

strana 56

Zvýšení image zemědělců - estetické hodnoty krajiny – okrasné funkce

strana 57

...obraz krajiny a děje v ní probíhající se natolik vtiskly do duše jejích obyvatel, že formovaly jejich svéráz....Hanák se lišil od Valacha.....(cit. z Čilek V., Ložek V. a kol (2011) Obraz krajiny)

Zajištění klidových, krytových, potravních a orientačních potřeb pro zvěř

strana 58

Atraktivní krajina pro agroturistiku

strana 59

Zvýšení biodiverzity flóry a fauny

strana 60

Biodiverzita....

Další.....

Zvládnout sociální poměry.....

- ekologická past...pro lišky - **myslivci**,
- planě rostoucí (plevelné) rostliny – **zemědělci**,
- sociální problémy, daně, hlad v Africe - **zbytek vesnice**

Plně se ztotožnit se smyslem opatření

- **Vzdělávat se, osvojovat si znalosti, být nadšení**
- **Nesmí se stát cestou do nejistoty**

Zajištění udržitelnosti..... 10 let od ukončení realizace

Vzdělaný realizátor a poskytovatel následné péče

63

Nepodkročitelná podmínka

- Vzdělaný personál **pro realizaci opatření** za účelem dosažení kvality,
- Vzdělaný personál **pro komunikaci** se zainteresovanými stranami ,
- Vzdělaný personál **pro život na venkově**
- Na první se střílí....
- **Lidé chtějí v přírodě obývat....nejlépe vyfénovaný....vyluxovaný....**

Další.....

Jistý stupeň nezávislosti na vesnickém mínění

- ve vesnickém prostředí platí „jiná“ **kritéria úspěšnosti**
- Vlastnit pozemek nebo jinak získat pozemky a hospodařit na svém.....
- Pořídit své vlastní stroje a související mechanizaci
- **Nabízet péči o zelenou infrastrukturu jako službu**
- Klíčová je připravenost (všech partnerů a spolupracovníků a schopnost improvizace....
- **Propagace (prezentace) dotačního titulu pro mokřady.....po vzoru biopásy**

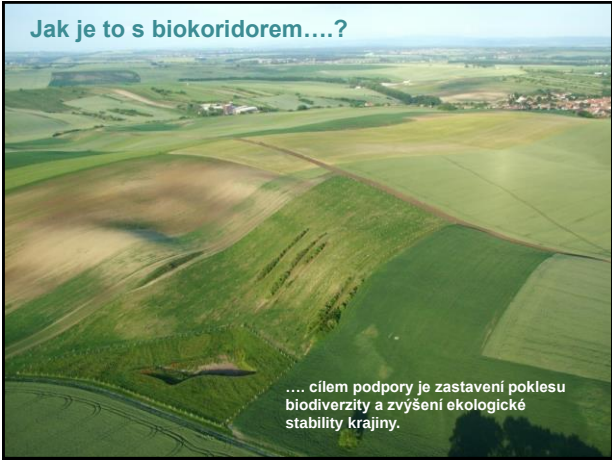
Předpoklad úspěchu realizace pozemkových úprav... strana 65

Dobrý myslivecký - agroenvironmentální management

- Znalost zemědělské politiky a politiky ochrany životního prostředí
- Právních předpisů
- Hodnocení ekosystémů
- Projektového řízení
- Zajištění odpovídajících lidských zdrojů
- Zajištění infrastruktury
- Jednotlivých procesů a jejich monitoring....

Zemědělci nechtějí krajinnotvorné prvky...nutné vysvětlení podstaty.....

75

Poskytovatel následné péče (myslivec)
místní... je třeba

- reagovat na místní klimatické podmínky a poměry
- reagovat na poškození a přijímání náprav, nápravných a preventivních opatření
- mít znalost místních poměrů

Předpoklad úspěchu...

strana 83

Agroenvironmentální management

- **Změna postoje managementů zemědělských subjektů.....**
- systémového řešení
- Soubor činností směřující zemědělské organizace k minimalizaci negativních vlivů svých činností na životní prostředí
- Cílem přístupu je podpora ochrany životního prostředí a prevence před jeho poškozováním
- **Prostor pro akreditované poradce!!!!**
- **Pochopení rodiny....**

Předpoklad úspěchu...

strana 83

Agroenvironmentální management

- Příroda je vděčná...., pokud se k ní chováte hezky, vše Vám vrátí.....
- Pozorovat funkčnost vybudovaných opatření, zvyšující se biodiverzitu a hodnotit poskytované ekosystémové služby bylo tak silné, že místo rodině jsem se věnoval přírodě a krajině.....

Poděkování

Svatavám

manželce a dceři

86

Závěr

- Diskuse
- Děkuji za pozornost!
- Přeji hodně osobních a pracovních úspěchů!

Kontakt: p.marada@quick.cz;

tel: 602 578 784